

Trnavský samosprávny kraj *Záhorská knižnica Senica*

Ferdinand JURIGA

Ferdinand Juriga sa narodil 12. októbra 1874 v Gbeloch. Študoval na gymnáziách v Ostrihome a v Skalici, teológiu v seminári v Ostrihome a ako chovanec Pázmánea na univerzite vo Viedni. Tu sa stretával s členmi slovenského akademického spolku Tatran a Národ, najmä s Pavlom Blahom. V r. 1898 bol vysvätený za kňaza (ThDr.) a ako kaplán pôsobil vo Veľkej Mani, v Budaörsi (Budapešť), Leviciach a Slovenskom Mederi (Palárikove). V r. 1901- 1905 pôsobil v Blumentálskom kostole v Bratislave, v r. 1905 sa stal farárom vo Vajnorochoch pri Bratislave, kde sa usiloval o výstavbu slovenskej cirkevnej školy. Založil tu aj „Spolok striezlivosti“ a stal sa veľkým propagátorom vajnorského folklóru. Jeho verejné účinkovanie sa začína v r. 1902 v Bratislave v čase, keď do politického života Slovenska nastúpila mladá generácia dejateľov – Andrej Hlinka, Milan Hodža a iní. V r. 1905 vstúpil Ferdinand Juriga do vysokej politiky. V stupavskom okrese bol zvolený za poslanca vo farbách „Slovenskej ľudovej strany“ a spolu s ďalšími šiestimi národne orientovanými Slováckmi (P. Blaho, M. Kollár, F. Jehlička, F. Skyčák, M. Hodža, M. M. Bella) zasadol do uhorského parlamentu. Poslancom bol až do r. 1918. V r. 1906 bol za národnobuditeľské články v „Katolíckych novinách“ odsúdený na dva roky väzenia vo Vacove, v r. 1910 bol opäť zvolený za poslanca. V čase prvej svetovej vojny hlásal tézu, že „vzhľadom na hrdinstvo a obeť“ slovenských vojakov na frontoch, si Slováci zaslúžia niektoré ústupky v národnostnom a sociálnom ohľade. V parlamentných prejavoch i v článkoch v Slovenských ľudových novinách žiadal o zavedenie slovenčiny ako vyučovacieho jazyka na školách, volebné právo pre vojakov na frontoch a ženy, podpory rodinám vojakov. Pôvodne stál na pozíciách uhorského vlastenectva, no priebeh udalostí prvej svetovej vojny v medzinárodnej politike, neschopnosť uhorských vládnucich kruhov riešiť narastajúce problémy, ho priviedli k zmene stanoviska. Dňa 19.10.1918 v prejave v uhorskom sneme žiadal pre slovenský národ právo na sebaurčenie, odmietol snemu právo hovoriť a konať v mene slovenského ľudu s tým, že toto právo prislúcha jedine SNR ako politickej reprezentantke slovenského národa. Bol účastníkom zasadnutia výboru Slovenskej národnej strany v Turčianskom Sv. Martine dňa 30. októbra 1918, na ktorom bola prijatá Deklarácia slovenského národa. Od roku 1918 pôsobil ako poslanec a podpredseda HSLŠ v česko-slovenskom parlamente. V čase odstránenia vyššieho katolíckeho kléru zo Slovenska v r. 1919 – 1920 mal Ferdinand Juriga snahu získať biskupský úrad, k čomu však Vatikán odmietol dať súhlas. Jeho dlhotrvajúce spory s Andrejom Hlinkom, F. Jehličkom, Vojtechom Tukom postupne narastali a v čase vypuknutia tzv. „Tukovej aféry“ v r. 1928 spolu s F. Tománkom a ďalšími vytvorili v HSLŠ opozíciu "československých vlastencov", ktorá však neuspela proti "maďarómom, ktorí sa votreli do Hlinkovej priazne". Následne bol z HSLŠ 15.februára

1929 vylúčený. Založil Jurigovu slovenskú stranu ľudovú, ktorá však vo voľbách v r. 1929 neuspela. Komentoval to svojim charakteristickým štýlom: "*Juriga, ranený nepriateľmi, zradený priateľmi, 27. októbra 1929 na bojisku padá z koňa parlamentného mandátu*". Vzápätí ho cirkevná vrchnosť suspendovala a zbavila kňazstva. Od r. 1930 býval Ferdinand Juriga v Karlovej Vsi ako penzionovaný katolícky farár. Venoval sa aj publicistickej a žurnalistickej práci, autor politických, ideových a náboženských článkov v novinách, časopisoch a niekoľkých samostatných prác, najmä memoárov.

Zomrel 23. novembra 1950 v Bratislave. Bol pochovaný v Karlovej Vsi. Jeho telesné pozostatky aj s pomníkom premiestnila (bez vedomia rodinných príslušníkov a predstaviteľov obce) Matica slovenská v roku 1996 na Národný cintorín do Martina.

Bibliografický leták vydáva Záhorská knižnica pri príležitosti 65. výročia úmrtia Ferdinanda Jurigu, slovenského kňaza, národného buditeľa, politika a svojrázneho predstaviteľa slovenského národného hnutia v Uhorsku na začiatku 20. storočia. Pri tvorbe záznamov sme čerpali z celoslovenskej databázy kníh a článkov, spracovaných v systéme Virtua.

Bibliografická časť

I. Dielo Ferdinanda Jurigu

Juriga, Ferdinand
Blahozvestovanie
Skalica : Katolícke noviny, 1906

Juriga, Ferdinand
Blahozvešť kriesenia slovenského národa a slovenskej krajiny
Trnava : Urbánek, [1938]

Juriga, Ferdinand
Jubilárna blahozvešť
Trnava : Urbánek, 1938

Juriga, Ferdiš
Kriminálne písma
Bratislava : b. v., 1923

Juriga, Ferdiš
Krutou krivdou... (Jurigov pochod)
b.m. : b.v., [1934]

Juriga, Ferdiš
Lúčenie
Turčiansky Sv. Martin : n. vl., 1907

Juriga, Ferdiš
Ohlas vzkriesenia slovenského národa dňa 19. októbra 1918
Bratislava : Slovenský klub, [1918]

Juriga, Ferdiš
Ohlas vzkriesenia slovenského národa dňa 19. októbra 1918
Bratislava : Slovenský klub, 1943

Juriga, Ferdinand
Písma ktoré počas krvavej sveta potopy, sväzok 1., 2.
Prešporok = [Bratislava] : Nakladateľský kníhtlačiarsky kníhkupecký spolok, [po 1916]

Juriga, Ferdiš
Písma ktoré počas krvavej sveta potopy, sväzok 2.
Prešporok, Nakladateľský kníhtlačiarsky kníhkupecký spolok, [s. a.]

Juriga, Ferdiš
Písma ktoré počas krvavej sveta potopy, sväzok 1. – 4.
Prešporok, Nakladateľský kníhtlačiarsky kníhkupecký spolok, [1916]

Juriga, Ferdiš

Písma ktoré počas krvavej sveta potopy, sväzok 4.

Prešporok, Nakladateľský kníhtlačiarsky kníhkupecký spolok, [1919]

Juriga, Ferdinand

Písma ktoré počas krvavej sveta potopy, sväzok 3.

Prešporok : Nakladateľský kníhtlačiarsky kníhkupecký spolok, 1919

Juriga, Ferdinand

Sedmibolestná : pobožnosti k Sedmibolestnej Panne Márii, dobrej matke slovenského národa a patrónke slovenskej krajiny

Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1928

Juriga, Ferdinand

Slovenská bojovná /vo vacovskom väzení r. 1907 složil a z príležitosti 20. výročia tohto väzenia vydal Ferdiš Juriga : (nápev bretonský z francúzskej revolúcie.)

[S.I.] : n. vl., 1927

Juriga, Ferdinand

Ústredné Predavačstvo a Kapustu zákvasná Dielňa

Prešporok = Bratislava : n.vl., [pred r. 1918]

II. Literatúra o živote a diele Ferdinanda Jurigu

Baranovič, Štefan

Ferdinand Juriga – politik a búrlivák

Slovenské národné noviny. – Roč. 4 (8), č. 45 (1993), s. 8

Bartlová, Alena

Ferdinand Juriga

Práca. – Roč. 48, č. 289 (11.1.1993), s. 17

Bezák, Vendel

Zmierenie Andreja Hlinku s Ferdišom Jurigom

Slovenské národné noviny. – Roč. 6 (10), č. 1 (1995), s. 7

Cabadaj, Peter

Život ako svedectvo peripetií

Slovenské národné noviny. – Roč. 20 (24), č. 43-44 (2009), s. 13

Čo chýbalo v učebnici

Rozhlas a televízia. – Roč. 52, č. 13 (1991), s. 30

Hronský, Marián

Juriga – búrlivák v sutane

Historická revue. – Roč. 2, č. 3 (1991), s. 20-22

Hronský Marián

Ľudový politik Juriga : Slovensko 20. storočia : Postavy a osudy
Pravda. – Roč. 6, č. 121 (25.5.1996)

Hronský, Marián

Radikalista v sutane : Známe osobnosti našich dejín
Práca. – Roč. 46, č. 10 (12.1.1991), s. 7

Chudják, František

Ferdinand Juriga 1874-1950
Biatec. – Roč. 6, č. 10 (1998), s. 25

Jablonický, Viliam

Návrat Ferdiša Jurigu
Slovenský denník. – Roč. 2, č. 237 (9.10.1991), s. 5

Jurčišinová, Nadežda

Politik a kňaz Ferdinand Juriga v pozornosti politológov a historikov : Martin 25. – 26.
jún 2009
Dejiny : internetový časopis Inštitútu histórie FF PU v Prešove. – Roč. IV, č. 2 (2009),
s. 144-146

Jureňa, Dávid

Život a dielo Ferdiša Jurigu
Ružomberok : Katolícka univerzita, 2006

Jurkovič, Ján

Život a dielo Ferdiša Jurigu : Ferdiš Juriga : zborník referátov zo seminára „Život
a dielo Ferdiša Jurigu“, ktorý sa konal dňa 3.10.1991 vo Vajnoroch
Bratislava : Historické múzeum SNM, 1992

Kolísek, Alois

U Ferdiše Jurigy (bojovníkum „Za tú naši slovenčinu“ věnováno)
Hranic : n. vl., 1907

Letz, Róbert

Nekáral, ale vtipne poučoval : Ferdinand Juriga (1874-1950)
Katolícke noviny. – Roč. 115, č. 47 (2000), s. 19

Letz, Róbert

Za tú našu slovenčinu : Ferdiš Juriga a Slovenská liga
Národný kalendár 2004. – Martin : Matica slovenská, 2003. – S. 115-117

Mach, Alexander

Hore-dolu o Jurigovi
Slovenský národ. – Roč. 3, č. 28 (1992), s. 10-11

Mózer, Martin

Oduševnelý bojovník
Slovenský národ. – Roč. 2, č. 43 (1991), s. 4

Mráz, Juraj
 Húževnatejšie než Rambo
 Zrno. – č. 1 (1999), s. 15-16

Nemec Lelín, Pavol
 Odvaha postaviť sa mocným stále aktuálna : Zákernosť, zákernosť, zloba, nenávisť
 i čistý ľudský cit
 My – týždenník pre Záhorie. – Roč. 7, č. 47 (2008), s. 18

Papp, Štefan
 Významný muž Martinskej deklarácie Ferdinand Juriga
 Záhorie. – Roč. 16, č. 5 (2008), s. 12-16

Pekník, Miroslav
 Ferdinand Juriga
 Studia politica Slovaca. – Roč. II, č. 2 (2009), s. 81-94

Pekník, Miroslav
 Ferdinand Juriga : ľudový smer slovenskej politiky : [osobnosti slovenskej politiky]
 Bratislava : Ústav politických vied SAV : Veda, 2009

Pekník, Miroslav
 Ferdinand Juriga a Slovenská národná rada
 Literárny týždenník. – Roč. 5, č. 40 (1992), s. 11

Petrovský, Karol
 Svoje presvedčenie dokazoval skutkami : pred 50 rokmi zomrel Ferdinand Juriga
 Národná osвета. – Roč. 10, č. 18 (2000), s. 7

Richter, Alexander
 Galéria karikatúr slovenského politického života
 Nový svet. – Roč. 4, č. 3 (1. 2. 1929), s. 6

Slávni rodáci – Ferdiš Juriga
 Gbelan. – Roč. 19, č. 11 (2013), s. 9

Sokolík, Igor
 Muž činu a praxe (12.10.1874 Gbely – 23.11.1950 Bratislava) : pripomínáme si 125.
 výročie narodenia Ferdinanda Jurigu
 Slovenské národné noviny. – Roč. 10 (14), č. 44-45 (1999), s. 11

Švihran, Ladislav
 Brat bratovi katom : naši národovci neraz s väčšou vervou bojovali proti sebe ako
 proti národnostnému a sociálnemu útlaku
 Plus 7 dní. – Roč. XVII, č. 7 (2007), s. 46-48

Vnuk, František

My po Slove a slove Slováci právo si žiadame : pred deväťdesiatimi rokmi Ferdiš Juriga v budapeštianskom parlamente zvestoval vzkriesenie slovenského národa
Kultúra. – Roč. XI, č. 18 (2008), s. 4

Zrubec, Laco

V Dolnej Strede postavili ulicu : Ferdiš Juriga
Život. – Roč. 45, č. 5 (1995), s. 26-27

Zuberec, Vladimír

Blahozvešť Ferdiša Jurigu a Františka Fahrmana
Pamiatky a múzeá. – č. 2 (1992), s. 41-42

Zuberec, Vladimír

Dokumenty zo zbierky Ferdiša Jurigu v Historickom múzeu SNM
Múzeum. – Roč. 36, č. 3 (1991), s. 11

Zuberec, Vladimír

Politik praxe, muž rozhodných činov : Ferdiš Juriga v boji za národné a sociálne práva Slovákov
Národná obroda. – Roč. 3, č. 78 (1.4.1992), s. 10

Názov : Ferdinand Juriga – bibliografický leták

Zostavila : Alena Švecová

Zodp. red. : Mgr. Katarína Soukupová

Rok vydania : 2015

Vydala: Záhorská knižnica, Senica